

ĐỀ CÔNG TÁC PHÒNG, CHỐNG THAM NHŨNG CÓ HIỆU QUẢ HƠN NỮA

TRẦN VĂN TRUYỀN *

Trong những năm gần đây Đảng, Nhà nước ta đã tích cực tuyên truyền rộng rãi trong toàn Đảng, toàn dân ta thực hiện Luật Phòng, chống tham nhũng với nhiều biện pháp, nội dung phong phú, phù hợp, trong đó có việc kết hợp sâu rộng với Cuộc vận động “Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh”. Chính vì vậy, công tác phòng, chống tham nhũng thời gian qua, nhất là trong năm 2008 đã đạt được những kết quả đáng khích lệ.

TRƯỚC hết, việc Đảng, Nhà nước ta hoàn thiện một cách nhanh chóng thể chế về phòng, chống tham nhũng đã góp phần tích cực vào công tác này. Qua hai năm thực hiện Luật Phòng, chống tham nhũng, Chính phủ đã ban hành hầu hết các văn bản quy phạm pháp luật theo quy định của Luật Phòng, chống tham nhũng. Chính phủ đã ban hành 16 nghị định, quyết định, chỉ thị để cụ thể hóa Luật Phòng, chống tham nhũng, quy định cơ chế hoạt động của các cơ quan chức năng về phòng, chống tham nhũng. Một số cơ chế phối hợp, kiểm tra, giám sát trong công tác phòng, chống tham nhũng cũng đã được ban hành như: Quy chế phối hợp giữa Chính phủ với Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam; Thông tư liên tịch giữa Thanh tra Chính phủ, Bộ Công an, Bộ Quốc phòng, Viện Kiểm sát nhân dân tối cao, Tòa án Nhân dân tối cao, Kiểm toán Nhà nước trong việc trao đổi, cung cấp thông tin về

phòng, chống tham nhũng; Quy chế phối hợp giữa Văn phòng Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, Bộ Công an, Tòa án Nhân dân tối cao, Viện Kiểm sát nhân dân tối cao trong việc xử lý các vụ án tham nhũng; Quy chế phối hợp giữa Văn phòng Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, Thanh tra Chính phủ, Kiểm toán Nhà nước, Bộ Công an, Tòa án Nhân dân tối cao, Viện Kiểm sát nhân dân tối cao trong công tác phòng, chống tham nhũng.

Đề án “Kiểm soát thu nhập của người có chức vụ, quyền hạn”, Đề án “Đưa nội dung phòng, chống tham nhũng vào chương trình đào tạo” đang được khẩn trương hoàn thành. Chiến lược quốc gia về phòng, chống tham nhũng đến năm 2020 hiện đang trình Chính phủ ban hành.

* Ủy viên Trung ương Đảng, Tổng Thanh tra Chính phủ

Thứ hai, thực hiện công khai, minh bạch hoạt động của cơ quan, tổ chức, đơn vị và tiến hành cải cách hành chính. Chính phủ tiếp tục chỉ đạo đẩy mạnh công khai, minh bạch các chính sách, quy trình, thủ tục giải quyết công việc, gắn với cải cách thủ tục hành chính; công khai việc quản lý, sử dụng ngân sách, tài sản công, phân bổ dự toán, phân cấp nguồn thu, các chế độ, định mức, tiêu chuẩn,... qua đó đã tạo điều kiện thuận lợi để người dân, doanh nghiệp, các cơ quan chức năng nắm bắt thông tin về hoạt động của các cơ quan nhà nước và giám sát việc thực hiện. Trong nội bộ các cơ quan, tổ chức, đơn vị, việc công khai tài chính, quy chế chi tiêu nội bộ cũng dần đi vào nề nếp. Hình thức công khai theo đúng quy định của Luật Phòng, chống tham nhũng đã được thực hiện bước đầu như: thông báo tại các cuộc họp, niêm yết tại trụ sở; công khai trên các phương tiện thông tin đại chúng, cung cấp thông tin khi có yêu cầu... Qua tổng hợp báo cáo cho thấy, trong 2 năm qua, có 11.884 cơ quan, tổ chức, đơn vị được kiểm tra và 9.358 cơ quan, tổ chức, đơn vị được thanh tra về việc thực hiện các quy định về công khai, minh bạch hoạt động. Hầu hết các cơ quan, tổ chức, đơn vị đã chú trọng thực hiện các quy định về công khai, minh bạch. Tuy nhiên, qua thanh tra, kiểm tra cũng đã phát hiện 467 đơn vị có vi phạm các quy định về công khai, minh bạch. Chính phủ đã phê duyệt kế hoạch thực hiện đề án đơn giản hóa thủ tục hành chính, đổi mới công tác quản lý trên các lĩnh vực quản lý nhà nước giai đoạn 2007 - 2010; ban hành Nghị định về tiếp nhận, xử lý phản ánh, kiến nghị của cá nhân, tổ chức về quy định hành chính; phê duyệt Kế hoạch ứng dụng công nghệ thông tin trong hoạt động của cơ quan nhà nước,...

Tổ chức bộ máy các cơ quan hành chính nhà nước tiếp tục được cải cách theo hướng giảm bớt đầu mối, quy định rõ chức năng, nhiệm vụ, phạm vi giải quyết công việc... trong đó, Chính phủ, các bộ, ngành tập trung thực hiện chức

năng quản lý vĩ mô như hoạch định chính sách, chiến lược; hướng dẫn, đôn đốc, kiểm tra việc thực hiện; đẩy mạnh phân cấp quản lý cho chính quyền địa phương trên cơ sở xác định rõ nhiệm vụ, thẩm quyền, gắn với cơ chế khoán biên chế, chi phí hành chính. Các bộ, ngành, địa phương đã chú trọng rà soát, bãi bỏ thủ tục hành chính không cần thiết; mở rộng thực hiện cơ chế "một cửa liên thông" áp dụng hệ thống quản lý chất lượng theo tiêu chuẩn ISO (trong năm qua đã có thêm 2.089 cơ quan áp dụng tiêu chuẩn ISO hành chính),... qua đó đã cải thiện đáng kể mối quan hệ với người dân, doanh nghiệp và hoạt động nội bộ của các cơ quan nhà nước và góp phần hạn chế tham nhũng.

Thứ ba, xây dựng, thực hiện khá tốt chế độ, định mức, tiêu chuẩn, minh bạch tài sản thu nhập. Việc rà soát, ban hành các quy định về chế độ, định mức, tiêu chuẩn được Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, các bộ, ngành, địa phương đẩy mạnh trên tất cả các lĩnh vực. Trong 2 năm qua, Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành 109 văn bản quy phạm pháp luật quy định các chế độ, định mức, tiêu chuẩn thuộc các lĩnh vực hoạt động của bộ máy nhà nước, điển hình như chế độ phụ cấp trách nhiệm trong hoạt động phòng chống, tham nhũng; tiêu chuẩn, định mức sử dụng trụ sở làm việc tại các cơ quan nhà nước và đơn vị sự nghiệp; tiêu chuẩn, định mức trang thiết bị và phương tiện làm việc của cơ quan và cán bộ, công chức, viên chức nhà nước,... Các bộ, ngành, địa phương cũng đã tổ chức rà soát 17.101 văn bản về chế độ, định mức, tiêu chuẩn; ban hành mới 26.204 văn bản; sửa đổi, bổ sung, hủy bỏ 4.447 văn bản về chế độ, định mức, tiêu chuẩn. Công tác kiểm tra, thanh tra việc chấp hành các quy định về chế độ, định mức, tiêu chuẩn đã được chú trọng và có kết quả. Tổng hợp báo cáo của các bộ, ngành, địa phương cho thấy, trong 2 năm đã tiến hành 9.087 cuộc kiểm tra việc thực hiện các chế độ, định mức, tiêu chuẩn, phát hiện 471 cán bộ, công chức vi phạm các quy

định về chế độ, định mức, tiêu chuẩn với giá trị 298,3 tỉ đồng. Số tiền đã được thu hồi, bồi thường là 195,5 tỉ đồng,...

Sau khi Thanh tra Chính phủ ban hành Thông tư hướng dẫn thực hiện Nghị định số 37/2007/NĐ-CP của Chính phủ, việc kê khai tài sản, thu nhập đã được triển khai rộng rãi trên phạm vi cả nước. Tính đến nay, có 35 bộ, cơ quan trung ương và 24 địa phương hoàn thành việc kê khai tài sản, thu nhập lần đầu theo Nghị định số 37/2007/NĐ-CP của Chính phủ; có 22 bộ, cơ quan trung ương và 10 địa phương hoàn thành việc kê khai tài sản, thu nhập năm 2008.

Thứ tư, xây dựng, thực hiện quy tắc ứng xử, quy tắc đạo đức nghề nghiệp và trách nhiệm người đứng đầu cơ quan. Thực hiện Luật Phòng, chống tham nhũng và chỉ đạo của Chính phủ, Bộ Nội vụ đã ban hành Quy tắc ứng xử của cán bộ, công chức làm việc trong bộ máy chính quyền ở địa phương; ở Trung ương đã có 37 cơ quan ban hành quy tắc ứng xử của cán bộ, công chức. Việc kiểm tra cán bộ, công chức, viên chức thực hiện quy tắc ứng xử cũng đã được tăng cường. Qua tổng hợp báo cáo cho thấy, đã có 7.424 cơ quan, tổ chức, đơn vị được kiểm tra việc thực hiện quy tắc ứng xử của cán bộ, công chức; phát hiện 768 cán bộ, công chức, người đứng đầu cơ quan tổ chức, đơn vị vi phạm quy định về việc thực hiện quy tắc ứng xử của cán bộ, công chức. Hiện nay, Bộ Nội vụ đang phối hợp với các cơ quan, tổ chức có liên quan của các bộ, ngành và cơ quan trung ương, của tổ chức chính trị - xã hội để hướng dẫn các tổ chức xã hội - nghề nghiệp ban hành quy tắc đạo đức nghề nghiệp đối với hội viên. Một số bộ, ngành do đặc thù của công tác quản lý nhà nước cũng đã chủ động ban hành quy định về tiêu chuẩn đạo đức đối với cán bộ, công chức trong ngành, lĩnh vực của mình như: Thanh tra Chính phủ ban hành Quy định về chuẩn mực đạo đức của cán bộ, công chức, viên chức cơ quan Thanh tra Chính phủ; Bộ Y tế ban hành Quy định về đạo đức đối với cán bộ làm công tác y tế; Bộ Giáo

dục và Đào tạo ban hành Quy định về đạo đức nhà giáo,...

Việc chuyển đổi vị trí công tác của cán bộ, công chức, viên chức nhằm phòng ngừa tham nhũng được Chính phủ quy định tại Nghị định số 158/2007/NĐ-CP ngày 27-10-2007, bước đầu đã được triển khai thực hiện và có kết quả.

Thứ năm, Chính phủ đã ban hành Nghị định số 107/2006/NĐ-CP ngày 22-9-2006, Bộ Nội vụ cũng đã ban hành Thông tư số 08/2007/TT-BNV ngày 01-10-2007 hướng dẫn việc xử lý trách nhiệm của người đứng đầu khi để xảy ra tham nhũng đối với các đơn vị sự nghiệp, doanh nghiệp nhà nước, tổ chức xã hội, xã hội - nghề nghiệp có sử dụng ngân sách, tài sản của Nhà nước. Qua tổng hợp báo cáo của các bộ, ngành, địa phương cho thấy, trong 2 năm qua việc thực hiện biện pháp này đã có kết quả khá tích cực, với tổng số 442 trường hợp người đứng đầu, cấp phó của người đứng đầu bị xử lý do thiếu trách nhiệm để xảy ra tham nhũng, trong đó xử lý hình sự 82 trường hợp; xử lý hành chính 360 trường hợp.

Bên cạnh đó, hoạt động của một số ngành có liên quan cũng góp phần tích cực vào việc phòng, chống tham nhũng. Ngành thanh tra đẩy mạnh thanh tra trên lĩnh vực quản lý sử dụng đất đai, đầu tư xây dựng, thuế, ngân hàng, cổ phần hóa doanh nghiệp nhà nước,.... Trong hai năm 2007 - 2008, ngành thanh tra đã kết thúc 25.413 cuộc thanh tra kinh tế - xã hội và thanh tra, kiểm tra chuyên ngành. Qua thanh tra phát hiện sai phạm với tổng giá trị là 15.380,58 tỉ đồng, 1.549.653 USD, 22.791,76 ha đất; kiến nghị thu hồi về ngân sách nhà nước 9.816,63 tỉ đồng, 786.055 USD, 8.984,72 ha đất; kiến nghị xử lý khác 4.915,48 tỉ đồng, 13.000 USD; kiến nghị xử lý kỷ luật 471 tập thể, hơn 4.000 cá nhân; chuyển cơ quan điều tra xem xét, xử lý 219 vụ, 295 đối tượng.

Trong hai năm 2007 - 2008, Kiểm toán Nhà nước đã triển khai 233 cuộc kiểm toán; kiến nghị xử lý tài chính 25.548 tỉ đồng (tăng thu

ngân sách nhà nước 6.766 tỉ đồng, giảm chi ngân sách nhà nước 3.715 tỉ đồng, các khoản nợ đọng phát hiện tăng thêm 642 tỉ đồng, các khoản phải nộp, hoàn trả và quản lý qua ngân sách nhà nước 10.877 tỉ đồng, các khoản phải nộp và giảm chi khác không thuộc ngân sách nhà nước 3.548 tỉ đồng); kiến nghị xử lý hơn 200 ô-tô, 159 xe máy, 01 tàu công tác, 01 trạm biến áp và 753ha đất; chuyển cơ quan điều tra 03 vụ việc, chuyển cơ quan thanh tra các bộ làm rõ 05 vụ việc, chuyển cơ quan thuế xem xét xử lý 02 vụ việc.

Cũng trong hai năm 2007 - 2008, cơ quan điều tra các cấp đã khởi tố điều tra 724 vụ án với 1.609 bị can về các tội danh tham nhũng. Trong số vụ án đã khởi tố, tội tham ô tài sản chiếm tỷ lệ cao với 53,59% số vụ và 50,16% số bị can; tội nhận hối lộ chiếm 12,02% số vụ, 14,67% số bị can; tội lạm dụng chức vụ, quyền hạn chiếm đoạt tài sản chiếm 15,61% số vụ và 10,81% số bị can; tội lợi dụng chức vụ, quyền hạn trong khi thi hành công vụ chiếm 13,95% số vụ, 19,7% số bị can; còn lại là các tội danh tham nhũng khác chiếm 4,83% số vụ, 4,66% số bị can. Tòa án nhân dân các cấp đã xét xử 713 vụ án với tổng số 1.655 bị cáo về các tội danh tham nhũng (số xét xử gồm một số vụ án khởi tố kỳ trước).

Sự chuyển biến tích cực trong công tác phòng, chống tham nhũng thời gian gần đây cho thấy rõ hiệu quả của việc chỉ đạo, điều hành của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, của các cấp, các ngành cũng như vai trò quan trọng của xã hội trong phòng, chống tham nhũng... Để công tác phòng, chống tham nhũng có hiệu quả trong thời gian tới, các cấp, các ngành cần phát huy thành tích đã đạt được và tập trung chỉ đạo thực hiện quyết liệt một số nhiệm vụ cụ thể như sau:

Một là, các bộ, ngành, địa phương đẩy mạnh tuyên truyền Nghị quyết Trung ương 3 Khóa X, Luật Phòng, chống tham nhũng và các văn bản

mới được ban hành, lồng ghép với thực hiện Cuộc vận động "Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh", phong trào thi đua yêu nước; chú trọng những hình thức tuyên truyền mới, có hiệu quả nhằm nâng cao nhận thức và thu hút sự quan tâm, hưởng ứng của xã hội.

Hai là, các bộ, ngành, địa phương thực hiện nghiêm túc các hoạt động nhằm nâng cao hiệu quả phòng ngừa tham nhũng, cụ thể gồm: rà soát, sửa đổi, bổ sung danh mục bí mật nhà nước theo hướng công khai, minh bạch hoạt động; thực hiện nghiêm việc công bố, cung cấp thông tin; hoàn thành việc kê khai tài sản, thu nhập theo quy định. Khẩn trương ban hành và tổ chức thực hiện quy tắc ứng xử, danh mục các vị trí công tác, thời hạn định kỳ chuyển đổi vị trí công tác của cán bộ, công chức.

Ba là, Thanh tra Chính phủ tăng cường quản lý nhà nước về phòng, chống tham nhũng; đưa hệ thống dữ liệu chung về phòng, chống tham nhũng vào hoạt động; đề xuất biện pháp đo lường, đánh giá, dự báo tình hình tham nhũng; phối hợp với Văn phòng Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, Văn phòng Chính phủ thường xuyên đôn đốc, kiểm tra, thanh tra việc thực hiện quy định của pháp luật về phòng, chống tham nhũng; định kỳ tổ chức đối thoại về phòng, chống tham nhũng với cộng đồng tài trợ quốc tế.

Bốn là, Văn phòng Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng tham mưu giúp Ban chỉ đạo, phối hợp, kiểm tra, đôn đốc công tác phòng, chống tham nhũng trong phạm vi cả nước và theo dõi, đôn đốc việc xử lý các vụ án trọng điểm được xã hội quan tâm và Ban đã rà soát, xác định.

Năm là, các địa phương khẩn trương kiện toàn, đẩy mạnh hoạt động của ban chỉ đạo phòng, chống tham nhũng cấp tỉnh và bộ phận chuyên trách giúp việc ban chỉ đạo; xây dựng, thực hiện cơ chế trao đổi, cung cấp thông tin về phòng, chống tham nhũng; rà soát, lập danh mục các vụ án tham nhũng, vụ án kinh tế trọng điểm ở địa phương để tập trung xử lý. □